

Soud dějin nad Rakouskem.

Dualistická monarchie na pokraji propasti v následek protislovanské politiky.

C. A. T. K.

(Pojednání toto jest psáno aktivně českým politikem pro Independence v Paříži, Česko-Americkou Tiskovnou Kancelář v Americe a "Čechoslovana" v Rusku.)

V Lausanne, v lednu 1915.

Nej jistě náhodou, že právě ve chvíli, kdy rakouská vláda se srozuměním s Berlínem odhodlala se k rozpoutání preventivní války, politické události jak na slovanském jihu rakousko-uherské říše, tak zejména i v zemích koruny české, jasně svědčily o úplné katastrofě dualistického systému, vymyšleného v den po bitvě u Sadové Beustem a Andrasym. Uměla a rakouským slovanským národům násilně vnucená rakousko-uherská ústava z roku 1867, která měla zabezpečit nadvládu na jedné straně Němcům a na druhé straně Maďarům, ukázala se naprosto neodvratitelnou, života neschopnou formou.

Český národ dualistické ústavy z roku 1867 nikdy neuznal, stoje na stanovisku, že František Josef jako král český, byl i nekorunovaný, mohl by zemím českým dáti ústavu jen v souhlasu se současným českým, nikoliv však neústavním aktem, jenž porušuje čim světe právní základy, už panovnícká moc habsburské dynastie v království českém se opírá.

Českí politikové v čele s Palackým a Riegerem, majíce za sebou celý český národ, obdivuhodně jednocivě, podnikli proti této oktrojované prudký boj. Dovolovali se české ústavy z roku 1867, zejména pak pragmatické sankce z roku 1788, kterou Karol VI., u znal svobodyho království českého, zadali, aby František Josef, věrně tak častokrát opetovaným prohlášením a přísahám svých předků, vyplnil svůj stih, daný českému národu po porážce u Solferina v r. 1806 diplomem z r. 1809 a uznal samostatnosti zemí českých v rámci spolkového státu Rakouského.

Poslední česká ústava pražská prohlášená roku 1868 ve slavnosti o "Deklaraci," že ústava bez české úmysleně neuznává a že nesčastná se jednání a v zmárodněném sněmu českém ani v parlamentu vídeňském, dokud koruna nevytrová se s národem českým. Hr. Baust, podporován z Budapešti a Berlína, odpověděl na tuto opoziční rezoluci neslyšitelným terorem a persekucí, a úplné zvířetím nad smetím federalistickým, který ještě v samy předvečer války s Pruskem za ministrstva hraběte Belcrediho zdal se být blízko svým cílům.

Za této situace česká vláda Palacký a Rieger, roztrpčím zklamáním a nevědomostí Vídně, přišli na myšlenku, získati Rusko a Francii pro ideu samostatného státu českého, jenž, jako hrabou proti expanzi německé na východ a na jih, zároveň podstatně by přispěl k bezpečnosti Francie a vsm při nejmenším pámlitonovou armádou, stojící na stráži ve východní, přerodou znamenatí úpevnosti posíci za pohrazení horami českými.

Česká výprava na výstavě mskévecké r. 1868 v čele s Palackým, Riegerem a Braunem, přeasovala v tom, Dr. Rieger, jak v předvečer tragického roku 1871 odezdal obšírné memorandum o srovnování ačkoliv tužba Napoleonovi III.

Doba však nebyla tenkrát pro spolupráci Francie a Ruska se středoevropskými Slovany proti plánům paugermanismu. Ouidné vládní v roce 1871 a pokoření Ruska na kongresu berlinském, a uhdí vstala aliance německo-rakouská, znovu pohřbila naděje českých politiků, kteří zejména po úplném smaru federalistického pokusu ministrstva hr. Potockého a hr. Hohenwartha v roku 1871 museli se smířiti s myšlenkou, že český národ na dlouhá léta jen na vlastní síly své může se spoléhat.

Tak se stalo, že dr. Rieger po smrti Palackého roku 1878, po 16 letech pasivního odporu proti dualismu zvolil se vstoupiti do české delegace na půdu zneužívané vídeňského parlamentu, v ná-

místo aby byli podali Čechům ruku k loyálnímu míru.

Právě v roce 1908, kdy Vídeň zahájila svou nekřádnou výbojnou politiku balkánskou, uráželje nejlépeji přirozené ety rakouských Slovany, německo-uherská v Čechách zabýhla na prezidentském obstrukci, její cílem bylo vynutiti zemění i tak velmi vádné autonomii království českého a rozdělení země této tím způsobem, aby od území českého, jež spravováno mělo býti česko-německy, odděleno bylo jako samostatná provincie území většinou německé, v němž státdově české menšiny, zhravené všelijakými výhledy a úradu, měly býti brutálně germanisovány.

Vláda hr. Bionertha a hr. Stuergha obstrukci německou na sněmu českém otevřeně podporovaly a daly Čechům jasné a srozuměné, že zabrán jakákoli, koliv vlivu Čechů na ústřední správu říše a jakémukoli fungování autonomní ústavy české, dokud požadavkům Němců nebudou vyhověno.

Jest přirozeno, že česká delegace se nedala přinutiti k podobné kapitulači. Všechny pokusy o česko-německý soun, jenž umožnil by pravidelný chod českého sněmu a vídeňského parlamentu, se úplně ztroskotaly, přes úsilí několika místopředsedů hraběte Thurba, který v té době nebezpečněji hrozdil němé říši z rozvratu v Čechách, směřil se smír množiti.

Přelom Čechům hodou nemožnosti spolupráci na požadavky Němců, kteří nejen nechtěli dopustiti žádné revizní ústavy ve federativní člennosti, nýbrž hrozivě se bránili i tou, aby v rámci stávající ústavy centralistické provedeno byla alespoň rovnoprávnost jazyka českého a německého v království českém, základním zákonem z r. 1867 uznávaný, a nad to ještě žádali roztržení země, které ordo sloužilo za základ k příštímu anexi severozápadních Čech a Německa.

Neodolavše nálezi ústavního vyloučení z dlouhé kuse v Čechách a nechtěje opustiti Němce v jejich boji o trvalé zabezpečení legitimity v Rakousku, odhodlala se konečně vídeňská vláda dne 26. července 1913 k ústavnímu převratu, který hluboko rozrázl celou říši. Právě rok před vpádem rakouského vojska na srbskou půdu, zrušilo ministrstvo, ve srozumění s vládou berlinskou autonomní ústavu a několika císařskými dekrety a patenty, postřádajícími všechny zákonné podklady, zavázala v Čechách čirý absolutismus. Sněm český rozpustěn, aniž — jak zákon toho žádá, vypsány byly nové volby, a místo autonomní vlády zemského vzešlo, ze sněmu zvoleného, dosazení císařští komisaři, volně sesaditelní.

Přirozený důsledek tohoto převratu byl, že i vídeňský parlament pro obstrukci českou, stal se naprosto neschopným práce, a tak, v předvečer dějinné války, v níž v tézví připadnou, naze jenom tem, který z nepřehledné přehleděni a s nadšením obětovati budou své životy za svobodu, v Rakousku v jednom z válečných států, nemohl býti svolán žádný zákonodárny sbor, a nemohly býti dotazány býti národy, zda chtějí válece, vlti nos. Vláda ostatně věděla, že Slovane rakouských byli by v parlamentě vznesli zoufalý protest proti zločinu válce, že by byli protestovali proti absolutní vládě pověstného paragrafu 14, a že zejména Čechi byli by prohlásili, že panovník, který brutálně a po tolikráte již porušil svá slavná prohlášení a závazky, nemá práva do dlati české křve k půdám slíbených právu rozprávnosti německé.

JAK JE V ČECHÁCH A NA MORAVĚ?

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

JAK JE V ČECHÁCH A NA MORAVĚ?

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

JAK JE V ČECHÁCH A NA MORAVĚ?

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

JAK JE V ČECHÁCH A NA MORAVĚ?

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Český tisk za války.

Photo by American Press Association.

BERBKY TÁBOR V ZIMĚ.

Moderní automatické a manuální tiskárny a užitkové závody vlastní výroby.

V. F. KUNCL
č. 1244 So. 13th St., Omaha.

Má na skladě vždy velkou zásobu porcelánových, keramických, porcelánových a umělečných keramických nádob, nádobí a nádobí. Ceny velmi nízké. Všechny věci jsou na skladě. Objednatel: Douglas 1718.

CHARLES F. KUNCL
otěhot ženou a porodní lékař a učitel

Úřadovna na rohu 14. a William ul., Omaha, Neb.

Telefon v úřadovně: Douglas 6397 a v ohřdi Douglas 2305.